

EL MOVIMENT VEÏNAL A PALMA UNA EXPERIÈNCIA D'APRENENTATGE PER L'ACCIÓ

Francesc Mengod Bonet i Maribel Alcázar Franco

Avui més que mai podem dir que el Moviment Veïnal a Palma té un projecte participatiu, globalitzador, obert i dinàmic per anar construint "la Ciutat que volem" a través d'un procés integrador de totes les energies i els recursos disponibles.

Aquest projecte no és el resultat d'un exercici de disseny purament formal i tecnocràtic, impulsat per unes quantes intel·ligències privilegiades, sinó que, sense menysvalorar el paper jugat per persones significatives, ha esdevingut el resultat del procés històric i col·lectiu de naixement i consolidació del mateix Moviment Veïnal, juntament amb altres Entitats Ciutadanes.

Es parteix d'una concepció de democràcia que no es redueix al fet de votar cada quatre anys. Es planteja exercir el dret a la participació social en tots els aspectes que conformen la vida de ciutat: la configuració urbanística, la dotació d'equipaments als barris, l'estructuració de la convivència, la creació d'organització veïnal i de nous valors culturals.

Aquest concepte de participació plena i no delegada ha estat expressat en diverses campanyes amb slogans, com:

- "Els barris també som ciutat"
- "De veïns a ciutadans"
- "Ciutat, compromís de tots"

El fil conductor de tot aquest procés ha estat l'educatiu: l'aprenentatge a través de la pràctica quotidiana, de les activitats reivindicatives, de la gestió i direcció d'activitats culturals, de l'auto-organització, de desenvolupament de les relacions entre les Institucions i la Societat Civil organitzada.

El dit procés educatiu el podem estructurar en dues etapes històriques: pre-democràtica i democràtica. Dins cada una d'elles podem distingir diferents fases,

definides en espais de temps concrets i que es caracteritzen pel tipus de problemàtica que en cada moment s'ha d'afrontar; per uns plantejaments estratègics, producte d'aquesta reflexió col·lectiva; per uns instruments creats per respondre col·lectivament als reptes del moment; per un determinat estadi de la concepció de la cultura, i per uns avanços en el camp educatiu que han servit de suport al col·lectiu per anar aprofundint en la capacitat de resposta.

Les relacions entre les Institucions i la Societat Civil, organitzada per a l'exercici dels drets democràtics, les podem dividir bàsicament en dues etapes: una primera d'enfrontament per enderrocar les Institucions de la dictadura i una altra dialògica, per consolidar les Institucions democràtiques conquerides i per avançar en l'ampliació del marc democràtic i participatiu dels ciutadans, reconegut a l'article 9 de la Constitució. (Veure requadre pàgina següent(*)).

L'elaboració del programa "la ciutat que volem", conjuntament amb les entitats ciutadanes més significatives, va concretar una concepció de ciutat a través de més de 150 propostes que abracen totes les àrees d'actuació municipal.

Amb les eleccions municipals del 91, que significaren l'accés de la coalició PP-UM al govern municipal de Palma, comença una nova etapa. En un període d'aproximadament dos anys han canviat múltiples aspectes tant de les relacions entre les entitats ciutadanes i la institució com del tipus de reivindicacions que avui es plantegen.

Des de la Federació d'Associacions de Veïns de Palma s'ha intentat demostrar que era possible continuar amb una política de concertació cultural, mantenint una

postura al mateix temps d'autonomia i d'expressió de les discrepàncies. L'aprovació d'un nou Reglament de participació ciutadana, la celebració del I Congrés del Moviment Veïnal de Palma l'octubre de l'any 91 i la signatura d'un conveni marc de col·laboració entre l'Ajuntament i la Federació d'Associacions de Veïns de Palma són fites importants d'aquesta voluntat de concertació impulsada des del Moviment Veïnal.

Malgrat tot, la resposta donada des del govern municipal, i més en concret des del Partit Popular que el sustenta, ha estat de provocació contínua per tal de rompre amb aquesta dinàmica. Ha intentat permanentment sembrar la divisió en el si del propi moviment veïnal i davant la impossibilitat de rompre'l des de dintre, ha optat per crear-ne una nova Federació d'Entitats Ciutadanes (FEPAE) com a corretja de transmissió del Partit Popular, clac permanent i a-crític del govern municipal i contrapès del moviment ciutadà organitzat de manera democràtica, autònoma, crítica i participativa.

Malgrat el deteriorament sofert per les relacions entre l'actual govern de l'Ajuntament de Palma i el Moviment Veïnal, el desenvolupament del procés educatiu continua i el procés reivindicatiu i de propostes alternatives ha experimentat un nou impuls.

Actualment, davant la manca de recursos econòmics i les dificultats trobades en les relacions amb la Institució Municipal, es pot comprovar que:

- cada dia hi ha més agents socials que ajunten esforços amb les organitzacions veïnals per intentar canviar el rumb de la política ciutadana;
- s'amplia de forma prou encoratjada la base del voluntariat i la seva impli-

(*) Extret del capítol 3 (sobre l'experiència de Palma) del llibre *"La Organización Local de la Educación de Adultos"* del qual en són autors: Paolo Federighi, Jaume Obrador, Francisca Pons i Maribel Alcázar (Editorial Popular, Madrid 1992).

ETAPES	PROBLEMES EXISTENTS DETECTATS	ESTRATÈGIA PLANTEJADA	INSTRUMENTS	CONCEPCIÓ DE LA CULTURA	PROCÉS EDUCATIU	RELACIÓ INSTI-TUCIÓ/ SOCIETAT CIVIL
P R E - D E M O C R À T I C A	<p>PRIMERA 1973-74</p> <ul style="list-style-type: none"> - Manca d'experiència democràtica i organitzativa a tots els nivells. - Carència total de llibertats per poder experimentar-la. <p>SEGONA 1975-77</p> <ul style="list-style-type: none"> - La falsa percepció d'una revolució social immediata, dificulta la visió de la importància del fet quotidià en la transformació social. - La manca d'instruments per a la lluita col·lectiva front als problemes quotidians. <p>TERCERA 1977-78</p> <ul style="list-style-type: none"> - La legalització dels partits polítics buida de dirigents del partit comunista a moltes associacions de veïns. - Dispersió d'organitzacions ciutadanes, polítiques i sindicals. 	<p>Creació d'organitzacions per impulsar condicions favorables de lluita col·lectiva per les llibertats democràtiques.</p> <p>Lluita per a la legalització de nuclis organitzatius que es vagin capacitant per a la resolució dels seus problemes quotidians.</p> <p>- Assumpció de la direcció del moviment veïnal per militants d'altres partits d'esquerra i per persones no vinculades a cap partit polític.</p> <p>- Agrupació d'entitats ciutadanes, sindicals i partits polítics per fiscalitzar el darrer ajuntament no democràtic.</p>	<p>Comissions de barri</p> <p>Associacions de Veïns</p> <p>Assemblea Ciutadana</p>	<p>Primer aspectes socials i reivindicatiu</p>	<p>- Aprendre crític i col·lectiu dels mecanismes del sistema, de les seves fissures i limitacions.</p> <p>- Escola de democràcia en el si de les dites organitzacions.</p> <p>Aprentatge de com la lluita pels problemes més pròxims influeix en la transformació social de l'entorn i capacita per a l'exercici de les llibertats, convertint-se en la millor escola d'adults.</p> <p>Primeres experiències de participació ciutadana en organismes municipals que capaciten per exercir la participació social i la concertació posterior.</p>	<p>D' E N F R O N T A M E N T</p>
D E M O C R À T I C A	<p>QUARTA 1979-83</p> <ul style="list-style-type: none"> - El miratge democràtic de la victòria electoral d'esquerra; treva del moviment veïnal. - Desorientació del moviment veïnal davant les funcions assumides per les institucions democràtiques. <p>CINQUE-NA 1983-87</p> <ul style="list-style-type: none"> - Manca d'instruments que reglamentin la participació social. <p>SISENA 1987-89</p> <ul style="list-style-type: none"> - La manca de contrastació amb altres experiències, de concertació i de participació social, a altres municipis produeix una sensació d'aïllament i absència de punts de referència clars. 	<p>Reflexió del moviment veïnal per resituar-se front a:</p> <p>a) Reivindicacions pendents de solució</p> <p>b) Les seves relacions amb la institució municipal</p> <p>c) El seu paper com a agents de dinamització social</p> <p>- Institucionalització d'acords entre el moviment ciutadà i la institució municipal per anar consolidant el procés participatiu.</p>	<p>Consolidació de la coordinadora d'AA.VV.</p> <p>Reglament de participació ciutadana. Creació de la Federació d'AA.VV.</p> <p>Consolidació de la F. d'AA.VV. Formació d'Agents Socio-culturals (SEMFASC) Comissió Negociadora de Recursos.</p>	<p>PRIMER ASPECTES MÉS PRÒPIA-MENT CULTURALS</p> <p>(Recuperació de tradicions, activitats culturals, educatives, etc.)</p>	<p>Aprentatge sobre eixos fonamentals:</p> <p>a) Reserca del seu espai dins la democràcia.</p> <p>b) Descobriments del seu paper com a dinamitzador cultural i comunitari.</p> <p>c) Exercici del dret de proposta i d'iniciativa social.</p> <p>Exercici de la iniciativa social.</p> <p>Inici de la concertació al camp sociocultural.</p> <p>Presca de consciència de:</p> <p>a) Caràcter global de l'experiència de Palma.</p> <p>b) Singularitat de les relacions entre societat civil i institucions.</p> <p>c) Importància dels contactes operatius amb altres experiències similars per avançar cap a un projecte educatiu-cultural més ample.</p> <p>d) Palma es converteix en paradigma d'un model de relació democràtic.</p>	<p>D I A L Ò G I Q U E S</p>

PISSARRA 70

cació a les Aules Culturals dels barris i a la dinàmica social de transformació de

l'entorn, diversificant-se cada cop més les fonts de finançament;

- es manté el contacte amb organitzacions educatives i culturals de la resta de l'Estat i d'Europa;

- es reforça el lligam de les Associacions amb els veïns i de la Federació amb les Associacions federades, obrint les portes per tal de servir instruments de participació

- augmenta l'esforç per potenciar el contingut participatiu de les activitats educatives i culturals, per globalitzar les intervencions en torn del concepte de projecte de barri i de ciutat i, sobre tot, s'ha pres consciència que els processos socials no són lineals ni uniformes i que la independència del Moviment Veïnal i el seu dret a intervenir en la política de la ciutat són el patrimoni històric més important del mateix. □

Palma, 23 de desembre de 1993

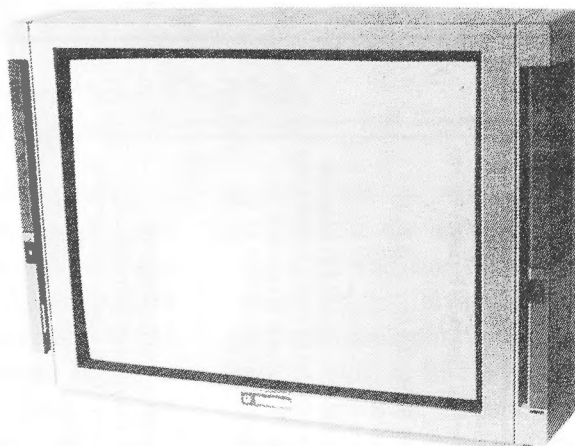

LLIBRES DE TEXT LLIBRERIA GENERAL

I CARTES NÀUTIQUES

C./ COSTA DE SA POLS, 12.
TEL.: 725616 -07003 PALMA-

THOMSON

BILINGÜE 72DO40

EL 72DO40 DE THOMPSON VE EQUIPAT, AMB CRITERIS DE MODERNITAT, PER RESPONDRE ALS MÉS EXIGENTS: AMB POSSIBILITAT D'ESCOLTAR LES PEL·LÍCULES, EMESES EN SISTEMA STÉREO DUAL, EN L'IDIOMA ORIGINAL.

AMB EL CADA VEGADA MÉS ESTÈS TELETEXT I AMB EXCLUSIU TUB BLACK SUPERPLANAR DE THOMPSON.

I AMB TOT EL QUE VOSTÈ POT EXIGIR A UN TELEVISOR A L'AVANTGUARDA TECNOLÒGICA I DE DISSENY.

